

ЛОГІКА ПОБУДОВИ ТА ПЕРЕВІРКИ ВЕРСІЙ.

•

Гіпотезою

називають методологічну форму наукового пізнання і соціо-культурної інтелектуальної взаємодії, що є імовірним припущенням щодо пояснення або рішення досліджуваної проблеми.

Гіпотеза— система суджень, понять і умовиводів.
Якесь одне окремо взяте судження або умовивід
ще не складає гіпотези.

Гіпотеза — процес розвитку думки.

Процес мислення в гіпотезі має певні стадії.

Розрізняють такі дві стадії побудови і доведення гіпотези:

- 1) висунення гіпотези і
- 2) доведення гіпотези.

Гіпотеза може пояснити або явище (подію) в цілому, або якийсь окремий бік явища, одну його властивість, один зв'язок.

Тому розрізняють гіпотези загальні й часткові.

Загальна гіпотеза — це припущення, котре пояснює причину явища або групи явищ у цілому.

Часткова гіпотеза — припущення, яке пояснює якийсь окремий бік чи окрему властивість явища чи події.

Окрім загальних і часткових гіпотез, існують гіпотези наукові й робочі.

Наукова гіпотеза — це гіпотеза, що пояснює закономірність розвитку явищ природи і суспільства. Такими є, наприклад, гіпотеза про походження сонячної системи гіпотеза про походження життя, гіпотеза про походження людини, вулканів, нафти тощо.

Робоча гіпотеза — це тимчасове припущення або здогад, яким користуються, будуючи гіпотези.

Робоча гіпотеза є припущенням – пробою, тимчасовим варіантом, що допомагає побудувати ту чи іншу гіпотезу.

Робоча гіпотеза може стати в ході подальшого дослідження науковою гіпотезою.

Гіпотези в юридичному дослідженні називають версіями. **Версією** в судовому дослідженні називається одне з можливих припущень, які пояснюють злочинну подію в цілому або окрему його обставину.

Логічна структура версії така ж, як і логічна структура гіпотези.

У цьому плані версія від гіпотези не відрізняється, вона є лише її різновидом.

В процесі розслідування кримінальної справи висуваються різні версії.

Оперативно-розшукова версія може бути не пов'язана з конкретною кримінальною справою (наприклад, при підготовці заходів щодо запобігання злочину).

Початковою інформацією для побудови оперативно-розшукової версії служать оперативні дані.

Перевіряються ці версії непроцесуальним шляхом.

Під **типовою версією** розуміють найбільш характерне для даної ситуації, з погляду узагальнень слідчої або судової практики, ймовірне пояснення факту або події, що розслідується, в цілому. Типові версії є не проблематичними поясненнями подій, а емпіричне узагальнення причин деяких явищ, що часто зустрічаються.

Слідча версія — це версія, що будується в цілях встановлення об'єктивної істини у справі інтегральна ідея, модель досліджуваних обставин, створена уявою і міркуванням, що містить гадану оцінку наявних даних, службовка поясненням цих даних і виражена у формі гіпотези. При цьому логічна сторона версії не вичерпує її змісту і практичної ролі.

На відміну від оперативно-розшукової версії, слідча версія завжди відноситься до обставин конкретної справи, заснована на даних, одержаних процесуальним шляхом, і підлягає перевірці тільки в процесуальних формах (наприклад, слідчих діях).

Версія, що пояснює весь злочин в цілому, називається **загальною версією**. Перевірка загальної версії може проводитися не інакше, як шляхом послідовного з'ясування окремих обставин злочину. Кожна з обставин може бути предметом самостійного дослідження. З приводу кожного з них також може створюватися одна або декілька версій. Такого роду припущення виконують роль часткових версій. Загальна версія дає можливість намітити основні напрями для висунення часткових версій з приводу ще нез'ясованих ознак і окремих обставин діяння.

Розгляньмо стадії побудови і доведення версій у судовому дослідженні.

Процес побудови версії розпочинається із виявленням і закріплення фактів, що відносяться до злочинної події та особи, котра її вчинила.

Унаслідок логічного опрацювання фактичного матеріалу, зібраного у справі, висувається ряд версій, котрі пояснюють подію злочину і окремі його обставини.

Після того, як версії сформовані, вони піддаються перевірці – тобто доводяться чи спростовуються.